

**Svar på vänsterförbundets fullmäktigegrupps och 10 andra ledamöters
fullmäktigemotion om att Vandas samarbete med Israel måste läggas på is – en ny vänort
från Palestina**

VD/845/00.02.00.03/2024

PT/TE/EV/EK/KW

Vänsterförbundets fullmäktigegrupp och 10 andra ledamöter har lämnat in följande motion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

”När Ryssland inledde sitt störanfall mot Ukraina i februari 2022, fördömde Vanda stadsfullmäktige anfallat bara några dagar senare. Samtidigt beslutade fullmäktige att omedelbart skicka humanitärt bistånd till Ukraina.

Senare avslutade staden vänortsrelationen med den ryska staden Kinesjma. En ny vänortsrelation ingicks i höstas med den ukrainska staden Boryspil. Det fanns goda grunder för beslutet. Vi lever inte i ett vakuum. Vanda är en del av Finland, Europa och världen. Vi kan inte bara se på när vår tids stora mänskliga tragedier äger rum.

Nu skulle det vara dags att vara konsekvent. Det får inte finnas dubbla standarder eller någon dubbelmoral när det gäller att förhålla sig till civilbefolkningens lidande. Det brutala kriget i Gaza har nu pågått redan i drygt tre månader. Enligt internationella organisationer har det lett till att rejält över 20 000 människor har dött. Flera tusen av dem är barn. Majoriteten av den palestinska befolkningen i området har tvingats lämna sina hem på grund av Israels krigshandlingar. Samtidigt har hälso- och sjukvårdssystemet i Gaza praktiskt taget kollapsat. Det råder brist på läkemedel, mat och dricksvatten.

Det skulle därför vara på tiden att Vanda stad lägger allt samarbete med Israel på is och skickar humanitärt bistånd till den krigsdrabbade befolkningen i Gaza. Samtidigt skulle det vara dags för Vanda att upprätta en vänortsrelation med en ort i Palestina, till exempel på palestinska Västbanken. Detta borde ske i samarbete med den internationellt erkända palestinska regeringen.

Vanda har sedan 1967 haft en vänortsrelation med Matte Yehuda i Israel. Vänortssamarbetet kan återupptas till exempel efter att kriget i Gaza är över och Israel har ersatt de skador som landet har orsakat de palestinska territorierna. Samtidigt ska man inom Vanda stads upphandlingar se till att staden inte köper produkter som har sitt ursprung i Israel, särskilt i Israels olagliga bosättningar på Västbanken i Palestina.

Kriget i Gaza inleddes efter en rad fullständigt oacceptabla terroristattacker mot Israel av extremistorganisationen Hamas. Samtidigt har Israel rätt att försvara sig. Denna rätt omfattar ändå inte rätten att döda tiotusentals civila, däribland barn, att tvångsflytta befolkningen och skapa en humanitär katastrof. Den tre månader långa bombningen av civila mål kan inte längre kallas försvarsstrid.

På basis av ovanstående lämnar vi undertecknade ledamöter in följande fullmäktigemotion:

* Vanda stad avbryter allt samarbete med Israel som för krig i Gaza, inklusive vänortssamarbetet. Staden sätter upp som mål att inleda vänortssamarbete på Västbanken i Palestina, inom den internationellt

erkända palestinska myndighetens territorium. Samtidigt skickar Vanda stad humanitärt bistånd till den krigsdrabbade civilbefolkningen i Gaza via internationella hjälporganisationer.”

Stadsfullmäktige 29.1.2024 § 25

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade att ta upp ärendet till behandling och sända fullmäktigemotionen till stadsstyrelsen för beredning.

Serviceområdet för ekonomi och strategi och personal- och koncernservicen/Verksamhetsområdet för stadens strategi och ledning konstaterar följande som sitt svar:

Vänsterförbundets fullmäktigegrupp föreslår i sin motion att Vanda stad avbryter allt samarbete med Israel som för krig i Gaza, inklusive vänortssamarbetet, och att Vanda stad sätter upp som mål att inleda vänortssamarbete på Västbanken i Palestina, inom den internationellt erkända palestinska myndighetens territorium. I motionen föreslås också att Vanda stad ska skicka humanitärt bistånd till den krigsdrabbade civilbefolkningen i Gaza via internationella hjälporganisationer.

I Israel är Vanda stad vänort med Matte Yehuda. I praktiken har det inte funnits något samarbete med Matte Yehuda på flera år. Med tanke på att krigssituationen för närvarande är så allvarlig och farlig rekommenderas det inte att samarbetet för närvarande aktivt återupptas.

Med hänvisning till stadsstyrelsens tidigare beslut som gällde en fullmäktigemotion om ett förslag till vänortsavtal med en indisk stad (stadsstyrelsen 26.02.2024, 15 §) rekommenderas det inte att ett vänortsavtal enligt traditionell modell ingås som en primär verksamhetsmodell. Vänortsavtal ingås i allmänhet tills vidare, vilket gör det svårt att säga upp dem om relationen mellan städerna inte längre gynnar båda parterna, till exempel på grund av skillnader i befolkningstillväxten eller skillnader i näringslivets utveckling. Detta har hänt med några av Vanda vänorter, och i praktiken har det inte funnits något samarbete mellan städerna på många år.

Undantagsvis ingicks ett vänortsavtal med Boryspil i Ukraina som ett uttryck för solidaritet med Ukraina, men också för att Boryspil är en flygplatsstad i Kievregionen och för att samarbetet kan utvecklas på lång sikt.

Vanda har för närvarande inga relationer mellan städer när det gäller palestinska städer på Västbanken. Hittills har inga initiativ tagits för samarbete med palestinska städer via Vandas internationella stadsnätverk, t.ex. Eurocities, men eventuella initiativ kommer att följas upp i Vanda.

I fullmäktigemotionen nämns också i fråga om upphandlingar att man i Vanda stads upphandlingar inte skulle köpa produkter av israeliskt ursprung, i synnerhet inte från bosättningarna i Palestina på Västbanken. När det gäller upphandlingar från Israel finns det inga rättsliga grunder för att utesluta varor med israeliskt ursprung från upphandlingar. Vid offentlig upphandling är en huvudprincip icke-diskriminering (3 § i upphandlingslagen), dvs. alla anbudsgivare ska behandlas på samma sätt. Utgångspunkten är att samma principer ska iakttas inom EU och i fråga om de stater som har förbundit sig till Government Procurement Agreement (GPA). Israel är med i GPA-avtalet, men inte Ryssland.

Kommunen har inte befogenhet att införa sanktioner, utan sanktionspolitiken hör till finska staten och Europeiska unionen. I 8 kap, 93 § i Finlands grundlag anges följande: ”Finlands utrikespolitik leds av

republikens president i samverkan med statsrådet. Riksdagen godkänner dock internationella förpliktelser och uppsägningar av dem samt beslutar om ikraftträdande av internationella förpliktelser till den del som anges i denna grundlag.” Utgångspunkten för kommunens verksamhet är att verksamheten är lokal och koncentrerad till kommunens eget område. I kommunerna bedrivs internationellt samarbete, men man måste skilja mellan utrikespolitiska ställningstaganden som man i rättspraxis förhållit sig negativt till (HFD 1983 II 28).

Efter den ryska invasionen har EU utfärdat sanktionsbeslut mot Ryssland och ryska medborgare, som kommunerna ska följa och som också har konsekvenser för upphandlingsavtalen. Bestämmelserna är direkt tillämpliga och förpliktigar alla aktörer inom EU. De upphandlande enheterna ska beakta sanktionerna i sin egen verksamhet. Brott mot sanktionerna är straffbart med stöd av 46 kap. i strafflagen. Utöver Ryssland är också Belarus och belarusiska personer för närvarande föremål för sanktioner i anslutning till situationen i Ukraina.

I motionen föreslås också att humanitärt bistånd ska ges till den krigsdrabbade civilbefolkningen i Gaza via internationella hjälporganisationer. I det internationella samarbete som kommunen bedriver har det ansetts vara tillåtet att ge humanitärt bistånd (HFD 1983 II 35), när beslutet inte har innehållit ställningstagande i utrikespolitiska frågor eller i en annan stats interna angelägenheter.

Vid behandlingen av motionssvar kan man dock inte fatta beslut om att ge bistånd, utan det ska beredas ett separat beslutsförslag om detta.

Stadsstyrelsen 20.5.2024 § 13

Stadsdirektörens förslag:

Stadsstyrelsen beslutar att

- a) ge Vänsterförbundets fullmäktigegrupp och de 10 andra ledamöterna som undertecknat motionen stadsstyrelsens svar i enlighet med förslaget, och
- b) föreslå för stadsfullmäktige att stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Behandling:

Föredragande ändade sitt beslutsförslag enligt följande.

Stadsstyrelsen beslutar att

- a) ~~att Vanda stad inte ingår ett vänortsavtal med en palestinsk stad på grund av vänortsavtalens karaktär av avtal som gäller tills vidare. Eventuella initiativ till internationellt stadssamarbete kommer dock att följas upp.~~
- b) föreslå för stadsfullmäktige att stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Stadsstyrelsen beslutar att

- a) ge Vänsterförbundets fullmäktigegrupp och de 10 andra ledamöterna som undertecknat motionen stadsstyrelsens svar i enlighet med förslaget, och
- b) föreslå för stadsfullmäktige att stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Det antecknades att vänsterförbundets grupp i stadsstyrelsen lämnade in ett protokollsuttalande i ärendet:

Vanda bör tillfälligt avbryta vänortssamarbetet med Israel och börja förbereda humanitär hjälp till den krigsdrabbade civilbefolkningen i Gaza via internationella hjälporganisationer.

Beslut:

Det ändrade förslaget godkändes.

Stadsfullmäktige 17.6.2024 § 22

Stadsstyrelsens förslag:

Stadsfullmäktige beslutar anteckna stadsstyrelsens svar för kännedom.

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade att remittera ärendet för ny beredning.

Det protokollsuttalande som hade lämnats in av Naima el Issaouin, Minna Räsänen, Ida Tammisen, Jussi Särkelän, Faysal Abdin, Pirkko Leton, Anu Hallin, Sirkka-Liisa Kähärän, Ranbir Sodhin, Ulla Kaukolan, Jari Sainion, Matilda Strikkisen, Sade Tahvanainen, Kimmo Kiljusen och Mari Hynnisen antecknades:

”Det råder en humanitär omänsklig situation i Gaza på grund av Israels bombningar. Ingen förändring till det bättre är i sikte. Internationella påtryckningar och konkreta åtgärder är det enda sättet att påverka situationen.

Denna omänskliga situation är oacceptabel. Som ställningstagande till situationen bör Vanda stad säga upp sin vänortsrelation med Israel. Detta är ett starkt budskap om att Vanda har förbundit sig att försvara de mänskliga rättigheterna och främja fred.”

Det antecknades att de grönas fullmäktigegrupp lämnade in följande protokollsuttalande i ärendet:

”De grönas fullmäktigegrupp betonar Vandas ansvar för att visa solidaritet under den humanitära krisen i Gaza. Det är mycket viktigt att vår stad aktivt bidrar till att stödja och hjälpa civilbefolkningen.”

Det antecknades att vänsterförbundets fullmäktigegrupp lämnade in följande protokollsuttalande i ärendet:

Vanda bör tillfälligt avbryta vänortssamarbetet med Israel och börja förbereda humanitär hjälp till den krigsdrabbade civilbefolkningen i Gaza via internationella hjälporganisationer.

Bilaga:

- Vänsterförbundets fullmäktigegrupps och 10 andra ledamöters undertecknade motion om att Vandas samarbete med Israel måste läggas på is – en ny vänort från Palestina

Anvisningar för sökande av ändring: 2.1 Besvärsförbud

Närmare information:

Elina Värtö, chef för internationella ärenden
(fornamn.efternamn@vanta.fi)